

Poesia Catalana del Segle XX

Codi: 100693

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OB	3	2
2501902 Estudis d'Anglès i Català	OB	3	2

Professor/a de contacte

Nom: Víctor Martínez Gil

Correu electrònic: victor.martinez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha

Objectius

Aquesta assignatura pretén aprofundir en el coneixement de la poesia catalana del segle XX que s'hagi pogut adquirir prèviament. Es tracta d'analitzar alguns llibres cabdals de la poesia d'aquest segle en relació amb els corrents i les poètiques que la caracteritzen.

Es donarà preferència a l'anàlisi detinguda dels poemes, i de la diversa documentació que permeti contextualitzar-los i il·luminar-los, per tal d'arribar a una lectura o interpretació global del llibre. S'espera que els estudiants progressin en el comentari escrit de textos poètics i crítics, i --si és possible-- en l'exposició i defensa oral de les seves lectures.

Competències

Estudis de Català i Espanyol

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Estudis d'Anglès i Català

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
2. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.
3. Descriure el context històric de la literatura catalana contemporània i relacionar obres literàries amb el seu context històric i cultural.
4. Elaborar textos crítics sobre les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana contemporània, i redactar assaigs originals, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període contemporani.
5. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
6. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
7. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
8. Interpretar la tradició cultural occidental a partir del segle XIX i fins a l'actualitat, i reconèixer en un text contemporani els trets de la tradició occidental.
9. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica.
10. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
11. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
12. Realitzar treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
13. Reconèixer textos literaris des de bases filològiques i comparatistes, aplicar-les als textos de la literatura catalana contemporània i redactar anàlisis de la llengua literària de textos catalans contemporanis.
14. Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Continguts

TEMARI MARC

1. El Modernisme

El Modernisme i la valoració de la poesia. Plataformes de difusió. La tradició i el context internacional. Influències. Corrents poètics: Espontaneisme i vitalisme. Joan Maragall i l'espontaneisme. Els poetes maragallians i altres poetes vitalistes. Les influències simbolistes i parnassianes. Jeroni Zanné, Gabriel Alomar, Alexandre de Riquer, Miquel de Palol. El concepte d'Escola Mallorquina. Miquel Costa i Llobera, Joan Alcover.

2. El Noucentisme

El Noucentisme i la valoració de la poesia. Plataformes de difusió. La tradició i el context

internacional. Influències. Línies poètiques dominants i evolució. D'una poètica dominant a un model en crisi. La trajectòria de Josep Carner. "Guerau de Liost". Josep M. López-Picó i altres poetes menors. L'Escola Mallorquina.

3. Els anys vint i trenta

La poesia i els canvis d'orientació de la cultura. La imatge del poeta. Diversificació de les poètiques. Les grans tendències de la creació poètica. La poètica postsimbolista. La reflexió teòrica i el debat sobre la poesia pura. L'evolució de Josep Carner i Josep M. López-Picó. Carles Riba com a eix central. Altres autors. La poètica postsimbolista en la dècada dels 30. Bartomeu Rosselló-Pòrcel. La poesia d'avantguarda. La reflexió teòrica i la connexió amb el postsimbolisme. El futurisme. Vies de difusió. Josep M. Junoy, Joan Salvat-Papasseit i altres. El cas de Joaquim Folguera. El surrealisme. Salvador Dalí i L'Amic de les Arts. El cas de J. V. Foix. Altres poètiques. "Pere Quart" i la seva idea de realisme.

4. La postguerra (1939-1959)

La situació de la poesia catalana durant la postguerra. Plataformes de difusió. El context internacional. Corrents i tendències: La readaptació de la poètica postsimbolista: Josep Carner, Carles Riba, J. V. Foix. La reaparició o descoberta dels joves dels anys trenta. Continuitat i evolució dels models d'avantguarda: Josep Palau i Fabre, Joan Brossa. Diferents vies d'acostament a una poètica considerada "realista": Pere Quart, Jordi Sarsanedas, Vicent Andrés Estellés. Dues construccions miticopoètiques: Agustí Bartra i Salvador Espriu.

5. Els anys seixanta

El Realisme Històric i la poesia. Els models i la tradició. Plataformes per a una dècada. La pràctica poètica i els diferents conceptes de realisme. Francesc Vallverdú, Joaquim Horta, Lluís Alpera i altres. El cas de Gabriel Ferrater. Altres propostes poètiques. Entre la continuïtat i la renovació.

6. Els anys setanta

Un nou context poètic i unes altres vies de difusió. Diversificació de propostes. Entre el mestratge ferraterià, els ressons de Joan Brossa i els múltiples esqueixos de les flors del Mall: Narcís Comadira, Francesc Parcerisas, Pere Gimferrer, Maria-Mercè Marçal i d'altres.

LECTURES

El curs donarà prioritat a la lectura de poemes i a l'anàlisi global de reculls poètics, per la qual cosa el temari només és un marc sobre el qual se situaran les obres de lectura obligatòria i els textos complementaris que s'afegixin a través del campus virtual. Els llibres sobre els quals es treballarà al llarg del curs són:

1. Josep CARNER, *La paraula en el vent* (1914), Edicions 62, 1998.

2. Carles RIBA, *Primer llibre d'estances* (1919). Dins C.R., *Llibres de poesia*, Edicions 62, 2019. [Edició digital a Càtedra Màrius Torres.]
3. Joan SALVAT-PAPASSEIT, *L'irradiador del port i les gavines (Poemes d'Avantguarda)* (1921), Edicions 62, 2007.
4. J. V. FOIX, *On he deixat les claus...* (1953), Quaderns Crema, 1988 ("Obra poètica de J.V. Foix", 5). O bé dins J. V. FOIX, *Obres completes, vol. 1: poesia*, Edicions 62, 1974; o dins *Obres completes de J. V. Foix. Volum primer. Obra poètica en vers i en prosa*, Edicions 62 / Diputació de Barcelona, 2000. [Edició digital a Càtedra Màrius Torres.]
5. Salvador ESPRIU, *Cementiri de Sinera* (1946) i *La pell de brau* (1960). Dins *Obres Completes - Edició Crítica*, Edicions 62, 2003 i 2008. [Edicions digitals a Càtedra Màrius Torres.]
6. Gabriel FERRATER, *Da nuces pueris* (1960). Dins G.F., *Les dones i els dies*, Edicions 62, 2018, p. 23-79. [Edició digital a Càtedra Màrius Torres.]
7. Maria-Mercè MARÇAL, *Cau de llunes* (1977), Proa, 1998. Reproduït a M. Mercè MARÇAL, *Llengua abolida* (1973-1988), València, Eliseu Climent editor, 1989.

El pla d'estudis del grau filològic combinats es troba en procés d'actualització, de manera que aquesta assignatura s'imparteix amb docència alternativa amb l'assignatura Poesia Catalana Contemporània, de la qual podeu consultar la Guia Docent a la fitxa web del Grau en Filologia Catalana: estudis de literatura i lingüística"

Metodologia

L'assignatura es distribueix en sessions teòriques i seminaris de lectura. Les sessions teòriques tenen un caràcter panoràmic i contextualitzador i van acompanyades del comentari de textos teoricocrítics. Les sessions dedicades a la lectura se centren en l'anàlisi de les obres de lectura obligatòria i d'altres textos complementaris. Es disposarà d'una llista d'obres i d'unes referències bibliogràfiques associades a cada lectura.

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura. Es penjarà també al Campus Virtual on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels exercicis i pràctiques, els diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura. En cas de canvi de modalitat docent per raons sanitàries, el professorat informará dels canvis que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició oral, seguint un guió supervisat pel professor, de les lectures de textos teòrics i crítics.	15	0,6	
Exposició, per part del professor, dels punts del programa; contextualització de les lectures escollides.	35	1,4	
Tipus: Supervisades			

Discussió de textos poètics, teòrics i crítics.	17,5	0,7
Tipus: Autònomes		
Cerca bibliogràfica. Fonts i recursos documentals.	30	1,2
Comentari escrit de textos poètics, teòrics i crítics, amb guiatge del professor	25	1
Lectura guiada de textos.	20	0,8

Avaluació

Avaluació

Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades per mitjà d'un examen i de treballs individuals o en col·laboració.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

El sistema d'avaluació s'organitza en 3 tipus d'activitats o mòduls, cadascun dels quals tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

Mòdul de presentacions, anàlisi i debats sobre textos, amb un pes global del 15% (cada estudiant haurà d'analitzar un text teòric o crític, que presentarà per escrit o oralment)

Mòdul de proves escrites, amb un pes global del 50 % (un examen final sobre la matèria)

Mòdul de lliurament de treballs, en què s'avaluarà un treball escrit en grup amb un pes global del 35%

El seguiment individualitzat a l'estudiant farà que s'adaptin lleugerament aquestes exigències. El sistema de recuperació preveu que es puguin realitzar proves diferents segons les necessitats d'aprenentatge de l'estudiant, amb l'objectiu de recuperar almenys un 50% de les activitats realitzades.

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura, i ha d'haver assolit en conjunt una qualificació entre el 3,5 i el 4,9. La nota màxima de la recuperació és un 5.

Per poder aprovar l'assignatura cal obtenir un 5.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Examen final (escrit) sobre la matèria	50%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Presentació (oral o escrita) sobre un text teòric o crític	15%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Treball en grup (escrit) sobre un llibre o aspecte de la poesia catalana del segle XX	35%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Al llarg del curs se subministrerà a través del campus virtual una bibliografia més completa, especialment a propòsit de les lectures obligatòries.

Jaume AULET, "Estudi introductor" a DIVERSOS AUTORS, *Antologia de la poesia noucentista*, Barcelona, Ed. 62, 1990, p. 7-54.

Jaume AULET, "La poesia catalana dels anys seixanta i els diversos usos del realisme", *Caplletra*, núm. 28 (primavera 2000), p. 33-50.

Enric BOU (dir.), *Panorama crític de la literatura catalana. Volum V: Segle XX. Del modernisme a l'avantguarda*, Barcelona, Vicens Vives, 2010.

Enric BOU (dir.), *Panorama crític de la literatura catalana. Volum VI: Segle XX. De la postguerra a l'actualitat*, Barcelona, Vicens Vives, 2009.

Àlex BROCH, *La literatura catalana dels anys setanta*, Barcelona, Edicions 62, 1980.

Ferran CARBÓ, *La poesia catalana del segle XX*, Alzira, Bromera, 2007.

Jordi CASTELLANOS, "Estudi introductor" a DIVERSOS AUTORS, *Antologia de la poesia modernista*, Barcelona, Edicions 62, 1990, p. 5-74.

Jordi CASTELLANOS, Jordi MARRUGAT (dirs.), *Història de la literatura catalana. Literatura contemporània (II). Modernisme, Noucentisme, Avantguardes*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana / Barcino / Ajuntament de Barcelona, 2020.

Jordi CASTELLANOS, Jordi MARRUGAT (dirs.), *Història de la literatura catalana. Literatura contemporània (III). Del 1922 al 1959*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana / Barcino / Ajuntament de Barcelona, 2021.

Josep M. CASTELLET, Joaquim MOLAS, *Poesia catalana del segle XX*, Barcelona, Edicions 62, 1963.

Joaquim MOLAS (dir.), *Història de la literatura catalana. Part moderna (volums 8, 9, 10 i 11)*, Barcelona, Ariel, 1986-1987.

Jordi MALÉ, Laura BORRÀS (eds.), *Poètiques catalanes del segle XX*, Barcelona, UOC, 2008.

Jordi MALÉ (ed.), *Les idees literàries al període d'entreguerres. Antologia de textos*, Lleida, Pagès, 2011.

Joaquim MOLAS, *La literatura catalana d'avantguarda: 1918-1938*, Barcelona, Antoni Bosch ed., 1983.

Carles RIBA, *Obres completes. Volum 2: Crítica 1, Obres completes. Volum 3: Crítica 2, Obres completes. Volum 4: Crítica 3*, Barcelona, Edicions 62, 1985-1988.

Arthur TERRY, *Sobre poesia catalana contemporània: Riba, Foix, Espriu*, Barcelona, Edicions 62, 1985.

Arthur TERRY, *Quatre poetes catalans: Ferrater, Brossa, Gimferrer, Xirau*, Barcelona, Edicions 62, 1991.

Joan TRIADÚ, *Poesia catalana de postguerra*, Barcelona, Edicions 62, 1985.

Enllaços especialment útils:

TRACES. Bases de dades de llengua i literatura catalanes <http://traces.uab.cat/>

ALTRES RECURSOS <http://www.traces.uab.es/tracesbd/altresrecursos/literatura.html>

CÀTEDRA MÀRIUS TORRES>>CORPUS LITERARI DIGITAL:
<http://www.catedramariustorres.udl.cat/materials/hemeroteca/index.php>

Programari

Cap